

КОНСПЕКТ
ПО БЪЛГАРСКИ ЕЗИК И ЛИТЕРАТУРА РП - III КЛАС
за определяне на годишна оценка

ИЗПИТНИ ТЕМИ:

1. Зная от какво е изграден българският език
2. Моята родина
3. Мога да изговарям и пиша правилно гласните и съгласните звукове
4. Златна есен
5. Мога да изговарям и пиша правилно звучен съгласен в края на думата и пред беззвучен
6. В приказния свят на Хитър Петър
7. Мога да откривам корена на думата и да образувам сродни думи
8. Мога да откривам ключови думи в текста
9. Мога да пиша правилно думи с представки
10. Мога да изговарям и пиша правилно думи с група съгласни
11. Кои части на речта вече познавам
12. Коледа е!
13. Зная как да откривам лицето и числото на личното местоимение
14. През една зима
15. Разпознавам спомагателния глагол *съм*
16. Преразказвам приказка
17. Зная как да определям лицето и числото на глагола
18. Мога да проверявам правописа на съществителните имена
19. Моята енциклопедия
20. Мога да пиша правилно прилагателните имена
21. Мога да употребявам думи в пряко и в преносно значение
22. Разказ
23. Разпознавам синонимите като близки по значение думи
24. В света на приказките
25. Различавам сродни думи от синоними
26. Мога да разпознавам възклицателно и подбудително изречение
27. Красотата на сезоните

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА:

Помагало за избираемите учебни часове по български език за 3. клас - Автори: Пенка Димитрова, Десислава Кръстева, Маргарита Тодорова; Издателство „Просвета Плюс”

ВИД НА ИЗПИТА – Комбиниран от писмена и устна част

КРИТЕРИИ ЗА ОЦЕНКА НА ИЗПИТА ПО БЪЛГАРСКИ ЕЗИК И ЛИТЕРАТУРА – САМОСТОЯТЕЛНА ФОРМА НА ОБУЧЕНИЕ:

Отличен – ученикът постига напълно очакваните резултати от учебната програма по български език и литература за 3 клас, а именно: пише правилно буквите на гласните звукове със и без ударение и в крайна сричка на думата; прилага начини за проверка на правописа на гласни в неударени срички и на съгласни звукове в средата на думата; пише правилно беззвучните съгласни с и т пред звучни съгласни в началото и в средата на думата; пише правилно думи, които съдържат група съгласни; открива несъответствия между изговор и правопис на гласни и съгласни звукове; разграничава корена като най-важна значеща част на думата; разграничава представката като словообразуваща част на думата; разпознава сродни думи по общия им корен; открива правописни особености на сродни думи; пише правилно думи с представки; прави правописна проверка чрез сродни думи; разпознава думата *съм* като

спомагателен глагол; определя лице и число на глагола; разпознава личното местоимение като част на речта, която замества имена на лица и предмети; образува форми на лични местоимения; знае правописните особености на личните местоимения аз, той; употребява правилно лични местоимения и формите на личните местоимения за определяне на лицето на глаголите; използва учтивата форма на личното местоимение за 2 л., мн. ч. в съответствие с комуникативната ситуация; познава значението на частиците за образуване на сравнителна и превъзходна степен на прилагателни имена; пише правилно степенувани прилагателни имена и прилагателни имена, които са с двойно (-нн-) в ж.р., в ср. р. и в мн.ч.; определя прякото и преносното значение на думата; употребява думи в пряко и преносно значение; разпознава синонимите като близки по значение думи; използва синоними за избягване на дразнещи повторения; разграничава синоними от сродни думи; подбира думи в съответствие с конкретен езиков контекст и комуникативна ситуация; определя изречението, с което се изразяват чувства, като възклицателно; разпознава подбудителните изречения за заповед, молба, съвет, забрана; разграничава подбудително от възклицателно изречение; преобразува подбудителни и възклицателни изречения; оформя пунктуационно правилно края на подбудителни и възклицателни изречения; употребява видове изречения в съответствие с комуникативната ситуация; определя темата на текста; пише съчинение по зададената тема, като се придържа към нея; преразказва устно достъпен нехудожествен (научнопопулярен) текст; използва факти и идеи от нехудожествен (научнопопулярен) текст при писмен отговор на поставен въпрос; прави подробен писмен преразказ на кратък художествен повествователен текст; съчинява писмен текст по преживяна случка и по словесна опора (предложен литературен герой); прави поправка на съчинението по отношение на съдържанието и на езика, включително правописа; съставя лично писмо; участва в обсъждането на фрагменти от литературното произведение; съотнася заглавие към конкретен епизод; проследява взаимоотношенията между героите в изучавано произведение; съпоставя постъпките на героите и нравствените им качества; чете с разбиране и изразително текста на изучаваното произведение; открива епитета като изразно средство в изучавано произведение; разграничава епитета от прилагателното име; открива сравнението в изучавано произведение; открива нравствени ценности в пословици; осмисля условния характер на художествения текст; разграничава художествен от нехудожествен текст; открива логически акценти в художествения текст; разпознава художественото описание в литературното произведение; открива описания на външен вид на герои, на обстановка, на пейзаж в художествен текст; разграничава художественото описание от повествованието в художествен текст; изразява предпочитания към художествени текстове, прочетени самостоятелно; интерпретира текста на литературни и фолклорни произведения чрез участие в групово и екипна дейност на игрови и сценични форми; познава произведения, посветени на България, българския народ и българския език; рецитира стихотворения от български автори (например, „Обич“ от Дора Габе); илюстрира културния диалог между различни общности с примери от литературни и фолклорни произведения; дава примери за културното многообразие от самостоятелно прочетени текстове от детски списания, кратки енциклопедии, интернет.

Много добър – ученикът постига с малки изключения очакваните резултати от учебната програма по български език и литература за 3 клас: пише правилно буквите на гласните звукове със и без ударение и в крайна сричка на думата; прилага начини за проверка на правописа на гласни в неударени срички и на съгласни звукове в средата на думата; пише правилно беззвучните съгласни с и т пред звучни съгласни в началото и в средата на думата; пише правилно думи, които съдържат група съгласни; открива несъответствия между изговор и правопис на гласни и съгласни звукове; разграничава корена като най-важна значеща част на думата; разграничава представката като словообразуваща част на думата; разпознава сродни думи по общия им корен; открива правописни особености на сродни думи; пише правилно думи с представки; прави правописна проверка чрез сродни думи; разпознава думата *съм* като спомагателен глагол; определя лице и число на глагола; разпознава личното местоимение като част на речта, която замества имена на лица и предмети; образува форми на лични местоимения; знае правописните особености на личните местоимения аз, той; употребява правилно лични местоимения и формите на личните местоимения за определяне на лицето на глаголите; използва учтивата форма на личното местоимение за 2 л., мн. ч. в съответствие с комуникативната ситуация; познава значението на частиците за образуване на сравнителна и превъзходна степен на прилагателни имена; пише правилно степенувани прилагателни имена и прилагателни имена, които са с двойно (-нн-) в ж.р., в ср. р. и в мн.ч.; определя прякото и преносното значение на думата; употребява

думи в пряко и преносно значение; разпознава синонимите като близки по значение думи; използва синоними за избягване на дразнещи повторения; разграничава синоними от сродни думи; подбира думи в съответствие с конкретен езиков контекст и комуникативна ситуация; определя изречението, с което се изразяват чувства, като възклицателно; разпознава подбудителните изречения за заповед, молба, съвет, забрана; разграничава подбудително от възклицателно изречение; преобразува подбудителни и възклицателни изречения; оформя пунктуационно правилно края на подбудителни и възклицателни изречения; употребява видове изречения в съответствие с комуникативната ситуация; определя темата на текста; пише съчинение по зададената тема, като се придържа към нея; преразказва устно достъпен нехудожествен (научнопопулярен) текст; използва факти и идеи от нехудожествен (научнопопулярен) текст при писмен отговор на поставен въпрос; прави подробен писмен преразказ на кратък художествен повествователен текст; съчинява писмен текст по преживяна случка и по словесна опора (предложен литературен герой); прави поправка на съчинението по отношение на съдържанието и на езика, включително правописа; съставя лично писмо; участва в обсъждането на фрагменти от литературното произведение; съотнася заглавие към конкретен епизод; проследява взаимоотношенията между героите в изучавано произведение; съпоставя постъпките на героите и нравствените им качества; чете с разбиране и изразително текста на изучаваното произведение; открива епитета като изразно средство в изучавано произведение; разграничава епитета от прилагателното име; открива сравнението в изучавано произведение; открива нравствени ценности в пословици; осмисля условния характер на художествения текст; разграничава художествен от нехудожествен текст; открива логически акценти в художествения текст; разпознава художественото описание в литературното произведение; открива описания на външен вид на герои, на обстановка, на пейзаж в художествен текст; разграничава художественото описание от повествованието в художествен текст; изразява предпочитания към художествени текстове, прочетени самостоятелно; интерпретира текста на литературни и фолклорни произведения чрез участие в групово и екипна дейност на игрови и сценични форми; познава произведения, посветени на България, българския народ и българския език; рецитира стихотворения от български автори (например, „Обич“ от Дора Габе); илюстрира културния диалог между различни общности с примери от литературни и фолклорни произведения; дава примери за културното многообразие от самостоятелно прочетени текстове от детски списания, кратки енциклопедии, интернет.

Добър – ученикът постига преобладаващата част от очакваните резултати от учебната програма по български език и литература за 3 клас, а именно: пише правилно буквите на гласните звукове със и без ударение и в крайна сричка на думата; прилага начини за проверка на правописа на гласни в неударени срички и на съгласни звукове в средата на думата; пише правилно беззвучните съгласни с и т пред звучни съгласни в началото и в средата на думата; пише правилно думи, които съдържат група съгласни; открива несъответствия между изговор и правопис на гласни и съгласни звукове; разграничава корена като най-важна значеща част на думата; разграничава представката като словообразуваща част на думата; разпознава сродни думи по общия им корен; открива правописни особености на сродни думи; пише правилно думи с представки; прави правописна проверка чрез сродни думи; разпознава думата *съм* като спомагателен глагол; определя лице и число на глагола; разпознава личното местоимение като част на речта, която замества имена на лица и предмети; образува форми на лични местоимения; знае правописните особености на личните местоимения аз, той; употребява правилно лични местоимения и формите на личните местоимения за определяне на лицето на глаголите; използва учтивата форма на личното местоимение за 2 л., мн. ч. в съответствие с комуникативната ситуация; познава значението на частиците за образуване на сравнителна и превъзходна степен на прилагателни имена; пише правилно степенувани прилагателни имена и прилагателни имена, които са с двойно (-нн-) в ж.р., в ср. р. и в мн.ч.; определя прякото и преносното значение на думата; употребява думи в пряко и преносно значение; разпознава синонимите като близки по значение думи; използва синоними за избягване на дразнещи повторения; разграничава синоними от сродни думи; подбира думи в съответствие с конкретен езиков контекст и комуникативна ситуация; определя изречението, с което се изразяват чувства, като възклицателно; разпознава подбудителните изречения за заповед, молба, съвет, забрана; разграничава подбудително от възклицателно изречение; преобразува подбудителни и възклицателни изречения; оформя пунктуационно правилно края на подбудителни и възклицателни изречения; употребява видове изречения в съответствие с комуникативната ситуация; определя темата на текста; пише съчинение по зададената тема, като се придържа към нея; преразказва устно достъпен

нехудожествен (научнопопулярен) текст; използва факти и идеи от нехудожествен (научнопопулярен) текст при писмен отговор на поставен въпрос; прави подробен писмен преразказ на кратък художествен повествователен текст; съчинява писмен текст по преживяна случка и по словесна опора (предложен литературен герой); прави поправка на съчинението по отношение на съдържанието и на езика, включително правописа; съставя лично писмо; участва в обсъждането на фрагменти от литературното произведение; съотнася заглавие към конкретен епизод; проследява взаимоотношенията между героите в изучавано произведение; съпоставя постъпките на героите и нравствените им качества; чете с разбиране и изразително текста на изучаваното произведение; открива епитета като изразно средство в изучавано произведение; разграничава епитета от прилагателното име; открива сравнението в изучавано произведение; открива нравствени ценности в пословици; осмисля условния характер на художествения текст; разграничава художествен от нехудожествен текст; открива логически акценти в художествения текст; разпознава художественото описание в литературното произведение; открива описания на външен вид на герои, на обстановка, на пейзаж в художествен текст; разграничава художественото описание от повествованието в художествен текст; изразява предпочитания към художествени текстове, прочетени самостоятелно; интерпретира текста на литературни и фолклорни произведения чрез участие в групов и екипна дейност на игрови и сценични форми; познава произведения, посветени на България, българския народ и българския език; рецитира стихотворения от български автори (например, „Обич“ от Дора Габе); илюстрира културния диалог между различни общности с примери от литературни и фолклорни произведения; дава примери за културното многообразие от самостоятелно прочетени текстове от детски списания, кратки енциклопедии, интернет.

Среден - В знанията и в уменията си ученикът има сериозни пропуски; усвоени са само някои от новите понятия; притежава малка част от компетентностите; постига само отделни очаквани резултати от учебната програма по български език и литература в 3 клас: пише правилно буквите на гласните звукове със и без ударение и в крайна сричка на думата; прилага начини за проверка на правописа на гласни в неударени срички и на съгласни звукове в средата на думата; пише правилно беззвучните съгласни с и т пред звучни съгласни в началото и в средата на думата; пише правилно думи, които съдържат група съгласни; открива несъответствия между изговор и правопис на гласни и съгласни звукове; разграничава корена като най-важна значеща част на думата; разграничава представката като словообразуваща част на думата; разпознава сродни думи по общия им корен; открива правописни особености на сродни думи; пише правилно думи с представки; прави правописна проверка чрез сродни думи; разпознава думата *съм* като спомагателен глагол; определя лице и число на глагола; разпознава личното местоимение като част на речта, която замества имена на лица и предмети; образува форми на лични местоимения; знае правописните особености на личните местоимения аз, той; употребява правилно лични местоимения и формите на личните местоимения за определяне на лицето на глаголите; използва учтивата форма на личното местоимение за 2 л., мн. ч. в съответствие с комуникативната ситуация; познава значението на частиците за образуване на сравнителна и превъзходна степен на прилагателни имена; пише правилно степенувани прилагателни имена и прилагателни имена, които са с двойно (-нн-) в ж.р., в ср. р. и в мн.ч.; определя прякото и преносното значение на думата; употребява думи в пряко и преносно значение; разпознава синонимите като близки по значение думи; използва синоними за избягване на дразнещи повторения; разграничава синоними от сродни думи; подбира думи в съответствие с конкретен езиков контекст и комуникативна ситуация; определя изречението, с което се изразяват чувства, като възклицателно; разпознава подбудителните изречения за заповед, молба, съвет, забрана; разграничава подбудително от възклицателно изречение; преобразува подбудителни и възклицателни изречения; оформя пунктуационно правилно края на подбудителни и възклицателни изречения; употребява видове изречения в съответствие с комуникативната ситуация; определя темата на текста; пише съчинение по зададената тема, като се придържа към нея; преразказва устно достъпен нехудожествен (научнопопулярен) текст; използва факти и идеи от нехудожествен (научнопопулярен) текст при писмен отговор на поставен въпрос; прави подробен писмен преразказ на кратък художествен повествователен текст; съчинява писмен текст по преживяна случка и по словесна опора (предложен литературен герой); прави поправка на съчинението по отношение на съдържанието и на езика, включително правописа; съставя лично писмо; участва в обсъждането на фрагменти от литературното произведение; съотнася заглавие към конкретен епизод; проследява взаимоотношенията между героите в изучавано произведение; съпоставя постъпките на героите и нравствените им качества; чете с

разбиране и изразително текста на изучаваното произведение; открива епитета като изразно средство в изучавано произведение; разграничава епитета от прилагателното име; открива сравнението в изучавано произведение; открива нравствени ценности в пословици; осмисля условния характер на художествения текст; разграничава художествен от нехудожествен текст; открива логически акценти в художествения текст; разпознава художественото описание в литературното произведение; открива описания на външен вид на герои, на обстановка, на пейзаж в художествен текст; разграничава художественото описание от повествованието в художествен текст; изразява предпочитания към художествени текстове, прочетени самостоятелно; интерпретира текста на литературни и фолклорни произведения чрез участие в групово и екипна дейност на игрови и сценични форми; познава произведения, посветени на България, българския народ и българския език; рецитира стихотворения от български автори (например, „Обич“ от Дора Габе); илюстрира културния диалог между различни общности с примери от литературни и фолклорни произведения; дава примери за културното многообразие от самостоятелно прочетени текстове от детски списания, кратки енциклопедии, интернет.

Незадоволителен – ученикът не постига очакваните резултати от учебната програма по български език и литература за 3 клас, заложили като прагова стойност за успешност и зададени чрез степента на позитивен измерител „среден“.

НАЧИН НА ОЦЕНЯВАНЕ:

Оценката се изчислява по формулата:

$$\frac{n}{N} \times 4 + 2$$

- „n” – получен брой точки
- „N” – максимален брой точки

Забележка:

Продължителността на изпитите в процеса на училищното обучение е:

1. за класовете от началния етап на основната степен:

- а) един астрономически час – в случаите, когато изпитът е писмен или практически;*
- б) до 20 минути – за устната част в случаите, когато изпитът е комбинация от писмена и устна част;*
- в) до 40 минути – за писмената или за практическата част в случаите, когато изпитът включва писмена или практическа част;*